

AZ AJÁNDÉKOZÁSI ILLETÉK

I. Általános szabályok

1. Mikor kell ajándékozási illetéket fizetni?

Az ajándékozási illetékfizetési kötelezettség tárgyi, területi és személyi hatálya¹

Ajándékozással történt vagyonszerzés esetén az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvényben (a továbbiakban: Itv.) meghatározott módon **ajándékozási illetéket kell fizetni.**

Az ajándékozási illeték tárgya:

- **ingatlan ajándékozása,**
- **ingó ajándékozása,**
- **vagyoni értékű jognak ingyenes alapítása,** ilyen jognak vagy gyakorlásának **ingyenes átengedése,** továbbá az ilyen jogról **ellenszolgáltatás nélkül történő lemondás (ideértve a követelés elengedését is).**

Az előbbieken felsorolt ajándékozás csak akkor esik ajándékozási illeték alá, ha arról **okiratot állítottak ki,** vagy ingó ajándékozása esetén okirat kiállítása ugyan nem történt, de az egy megajándékozottnak jutó **ingó forgalmi értéke a 150 000 forintot meghaladja.**

Nem tárgya az ajándékozási illetéknek a **vagyoni értékű jog,** ha azt az ajándékozó a **maga javára tartja fenn,** vagy ha az ingatlant az átruházást megelőzően már fennállott és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett **vagyoni értékű joggal terhelt**en ajándékozzák.

Ha a **bontó feltétel** vagy **véghatáridő** bekövetkezésekor a dolog az **ajándékozóra száll vissza,** a **visszaszállás után ajándékozási illetéket nem kell fizetni.**

Az ajándékozási illetékkötelezettség területi hatálya²

- A **belföldi ingatlan és a belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaság vagyoni betétje** tekintetében a törvényt kell alkalmazni, kivéve, ha nemzetközi szerződés másként rendelkezik.
- **Ingónak** vagy **ingóhoz kapcsolódó vagyoni értékű jognak** jogügyleten alapuló szerzése esetében a törvényt akkor kell alkalmazni, ha az **ingó átadása,** illetve a **vagyoni értékű jog megszerzése belföldön történt.**
- **Gépjármű és pótkocsi tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának megszerzése** tekintetében az ajándékozási illetékre vonatkozó rendelkezéseket akkor kell alkalmazni, **ha a gépjárművet, pótkocsit belföldön vették, veszik³ nyilvántartásba,** kivéve, ha nemzetközi szerződés másként rendelkezik.

Követelés elengedése, engedményezés, tartozásátvállalás útján, vagy más hasonló módon történő vagyonszerzés esetén az Itv. rendelkezési akkor alkalmazhatóak, **ha** a vagyonszerző a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint **belföldi illetőségű magánszemély,** illetve **belföldön bejegyzett szervezet.**

¹Itv. 2. § (1)-(4) bekezdése, 4-5. §

²Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény 178.§-a. Hatályos 2013. január 1-jétől. 2013. január 1-jét követően illetékkiszabásra bemutatott vagy más módon az állami adóhatóság tudomására jutott vagyonszerzési ügyben kell alkalmazni.

³Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 133. § 1. pontja. Hatályos 2014. január 1-től.

Az ajándékozást a 2.1 pont 1., 2., 4., 8., 15., 16., 20., és 21.⁴ alpontjai alá eső ügyletek kivételével az állami adóhatósághoz az illetékkötelezettség keletkezését követő 30 napon belül be kell jelenteni.

Az ajándékozási illetékkötelezettség:

- **ingatlan** ajándékozása esetén az **ajándékozási szerződés megkötése napján**,
- **ingó, vagyoni értékű jog** ajándékozása esetén
 - a **szerződésről kiállított okirat aláírása napján**;
 - ha a szerződésről csak **külföldön állítottak ki okiratot**, azon a napon, amelyen az illetékkötelezettséget megalapító **esemény bekövetkezett**,
 - ha az ingó, a vagyoni értékű jog ajándékozásáról **nem állítottak ki okiratot**, a **vagyonszerzéskor** keletkezik.

A **hatósági jóváhagyástól** (engedélytől, hozzájárulástól, tudomásvételtől) függő vagyonszerzési jogügylettel kapcsolatban az illetékkötelezettség a **jóváhagyás** – több hatósági jóváhagyás esetén az utolsó jóváhagyás – **napján** keletkezik. Ez irányadó akkor is, ha a szerződés érvényességéhez **harmadik személy beleegyezése** szükséges.

A **felfüggesztő** vagy **bontó** feltételtől, illetőleg a **kezdő határidő bekövetkezésétől függő szerződés** esetén a vagyonszerzési illetékkötelezettség a **szerződés hatályának beálltakor keletkezik**.

2. Ajándékozási illetékmentesség, kedvezmény

Abban az esetben, ha az adott vagyonszerzés a fenti szabályok alapján az **ajándékozási illeték hatálya** alá esik, még **nem feltétlenül jár együtt illetékfizetési kötelezettséggel**. Figyelemmel kell ugyanis lenni az illetékmentességekre is.

Az illetékmentességnek két fajtája van:

- **Tárgyi illetékmentesség:** az illeték tárgyára vonatkozó mentesség esetén nem kell illetéket fizetni.
- **Személyes illetékmentesség:** az illeték fizetésére egyébként kötelezett mentessége esetén az illetéket a mentes féltől nem lehet követelni.
(A személyes illetékmentességre vonatkozó szabályokat tekintettel arra, hogy az kizárólag az illetéktörvényben meghatározott egyes szervezetekre vonatkozik – a könnyebb áttekinthetőség érdekében – a tájékoztató füzet egyéb rendelkezésekről szóló részében helyeztük el.)

2.1. A tárgyi illetékmentesség szabályai

Mentes az ajándékozási illeték alól:

1. Az ajándékozó egyenesági rokona (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is) **által megszerzett ajándék**. Az egyenesági rokonság azon természetes személyek között áll fenn, akik közül az egyik a másiktól származik. Felmenő egyenes ági rokonok az elődök, így a szülő, a nagyszülő, a dédszülo, míg lemenő egyenes ági rokonok: gyermek, unoka, dédunoka, azaz az utódok. A házasságon kívül született gyermeknek vérszerinti apjával és annak felmenőivel jogilag értékelhető rokoni kapcsolata csak akkor jön létre, ha családi jogállást teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat vagy utólagos

⁴ Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 134. § 1. pontja. Hatályos 2014. január 1-től.

házasságkötés során tett elismerő nyilatkozat, illetőleg jogerős bírói ítélet rendezi. Az egyenesági rokonságot megillető illetékmentesség kiterjed az örökbefogadással létrejött rokoni kapcsolatra is.

2. Az ajándékozó házastársa által - házasság fennállása alatt - megszerzett ajándék,⁵ A házastársak illetékmentessége kizárólag a házastársi kapcsolatban élő személyeket illeti meg, nem részesülnek a mentességben az élettársak.

3. A házastársi vagyontöredék megszüntetéséből származó vagyonszerzés.⁶

4. Az olyan ajándék megszerzése, amely után az ajándékozót vagy a megajándékozottat személyi jövedelemadó, társadalombiztosítási járulék vagy egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség terheli, továbbá az elismert munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében megszerzett értékpapír, valamint a dolgozói üzletrészként, dolgozói részvényként személyi jövedelemadót nem viselő módon a társas vállalkozástól megszerzett üzletrész, részvény is.

5. A tudományos, művészeti, oktatási, közművelődési, közjóléti célra juttatott ajándék megszerzése és az ilyen célú közérdekű kötelezettségvállalás (alapítvány) alapján történő vagyonszerzés, továbbá jótékony célú közadakozásból származó vagyoni érték megszerzése.⁷

6. A lakástakarékpénztárakról szóló törvény szerinti lakás-előtakarékossági szerződés alapján történő vagyonszerzés.⁸

7. A lakóház építésére alkalmas telektulajdonnak (tulajdoni hányadnak), valamint ilyen ingatlanon alapított vagyoni értékű jognak a megszerzése, ha a megajándékozott az ingatlanon a szerződés illetékkiszabásra történő bemutatásától számított 4 éven belül lakóházat épít, és a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. A megajándékozott lakóházépítési szándékáról legkésőbb az illetékfizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig nyilatkozhat az állami adóhatóságnál.

A lakóház felépítésének igazolása érdekében, a meghatározott 4 éves határidő elteltét követő 15 napon belül az állami adóhatóság megkeresi az ingatlan fekvése szerint illetékes építésügyi hatóságot. Ha a határidő lejártáig az építésügyi hatóság a vagyonszerző nevére jogerős használatba vételi engedélyt adott ki, illetve a használatbavételt tudomásul vette, az állami adóhatóság a felfüggesztett illetéket törli. Amennyiben a használatbavételi engedély még nem emelkedett jogerőre, az építésügyi hatóság erről a tényről tájékoztatja, majd a használatbavételi engedély kiadására irányuló hatósági eljárás jogerős befejezéséről külön értesíti az állami adóhatóságot. Egyidejűleg közli, hogy a jogerős használatbavételi engedély – a kijavítással érintett részeket figyelmen kívül hagyva – tartalmában megegyezik-e a határidő lejártáig kiadott használatbavételi engedéllyel. Amennyiben az építésügyi hatóság igazolása szerint a lakóházra a vagyonszerző nevére szóló, a határidő leteltét megelőzően kiadott használatbavételi engedély változatlan tartalommal – ide nem értve a kijavítással érintett részeket – jogerőre emelkedett, az állami adóhatóság a megállapított, de a megfizetés tekintetében felfüggesztett illetéket törli. Törli az állami adóhatóság az illetéket akkor is, ha a 4 éves határidőn belül a vagyonszerző a nevére szóló jogerős használatbavételi engedéllyel, illetve a használatbavétel tudomásulvételét igazoló

⁵ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 121. § (1) bekezdése. Hatályos 2014. január 1-től.

⁶ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 121. § (2) bekezdése. Hatályos 2014. január 1-től.

⁷ Az Itv. 17. § (1) bekezdés a) pontját 2012. június 20-ai hatállyal módosította az adózást érintő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXIX. törvény 2. §-a

⁸ Megállapította az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvény 47. § (5) bekezdése. Hatályos 2013. április 21-től.

hatósági bizonyítvánnyal⁹ igazolja a lakóház felépítését. Amennyiben a vagyonszerző több telket kapott ajándékba, és mindegyik esetében vállalta lakóház felépítését, majd a telkeket utóbb egyesítette, az illetéket az adóhatóság akkor törli, ha az új telek esetén a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. Ellenkező esetben valamennyi telek után meg kell fizetni az illetéket és a késedelmi pótlék összegét is. Ha a vagyonszerző a megszerzett telket utóbb megosztja, az adóhatóság a felfüggesztett illetékből csak azt az illetéket törli, amely arra a megosztás során létrejött telekre esik, amelyen a lakóház felépült, feltéve, hogy a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. Az illeték fennmaradó részét késedelmi pótlékkal növelt összegben kell megfizetni. Ha a maximális beépíthetőség az illetékkötelezettség keletkezésének időpontjában és a használatbavételi engedély kiadásának, illetve a használatbavétel tudomásulvételének időpontjában eltérő, a kettő közül a vagyonszerzőre összességében kedvezőbbet kell figyelembe venni. Ha a lakóház felépítésére nyitva álló határidőn belül a vagyonszerző gazdálkodó szervezet átalakul vagy a magánszemély vagyonszerző elhalálozik, a lakóház felépítésére az ingatlant megszerző jogutód, örökös köteles. Ebben az esetben a lakóház felépítését a jogutód, örökös nevére szóló használatbavételi engedély, illetve a használatbavétel tudomásulvételét igazoló hatósági bizonyítvány igazolja.

Az állami adóhatóság a lakóház felépítésére nyitva álló határidőn belül felépült lakóház tulajdonosa, a lakóházon fennálló vagyoni értékű jog jogosítottja felfüggesztett illetékét abban az esetben is törli, ha a jogerős használatbavételi engedély vagy a használatbavétel tudomásulvételét igazoló hatósági bizonyítvány a tulajdonjogot és - vagyoni értékű jog szerzése esetén - a vagyoni értékű jogot egyidejűleg megszerzők egyike nevére szól.¹⁰

8. A munkáltató által a munkavállaló számára adott olyan ingyenes juttatás, amely mentes a személyi jövedelemadó alól.

9. A lakástulajdon kezelői jogának ingyenes megszerzése.

10. A lakosság ellátását szolgáló közüzemi létesítmény és az ehhez tartozó földrészlet kezelői jogának az üzemeltető által történő ingyenes megszerzése.

11. Az állami tulajdonban levő természetvédelmi terület kezelői jogának a természetvédelmi kezelő által történő megszerzése.

12. A termőföld megszerzése ajándékozással az egyéni vállalkozónak, őstermelőnek, családi gazdálkodónak minősülő földműves¹¹ gazdaságátadási támogatása feltételeként. A mentességre való jogosultságot a megajándékozottnak kell igazolnia. A támogatás elnyerését igazoló okiratot **a vagyonszerzőnek legkésőbb a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig az állami adóhatóságnál kell benyújtania vagy az ingatlanügyi hatósághoz benyújtandó¹² ajándékozási szerződéshez kell csatolni**, mely okiratot az ajándékozási szerződés másolatával az ingatlanügyi hatóság továbbítja az állami adóhatóságnak.

⁹ Az építésügyi hatóság által a használatbavétel tudomásulvételről kiállított hatósági bizonyítvány az Itv. 33. §41. pontja alapján illetékmentes.

¹⁰ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 122. §. Hatályos 2014. január 1-től.

Az Itv. 99/I. § (1) bekezdése által beiktatott átmeneti szabály értelmében, e rendelkezést azokban a vagyonszerzési ügyekben is alkalmazni kell, melyekben az állami adóhatóság 2014. január 1-jéig még nem rendelkezett jogerősen a felfüggesztett illeték késedelmi pótlékkal növelt összegben történő megfizetéséről.

¹¹ Módosította: a mező – és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 120. § (3) bekezdés c) pontja. Hatályos: 2013. december 15-től.

¹² Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 133. § 3. pontja. Hatályos 2014. január 1-től.

13. A közhasznú szervezetnek közhasznú tevékenység céljára juttatott ajándék.

14. A jogszabályi kötelezettségen alapuló ingyenes eszközátadás.

15. A hitelintézet, befektetési szolgáltató, pénzügyi vállalkozás pénzügyi szolgáltatásból, kiegészítő pénzügyi szolgáltatásból, befektetési szolgáltatásból vagy azt kiegészítő szolgáltatásból származó **10 000 forintot meg nem haladó követelésének elengedése, feltéve**, hogy az elengedéssel a hitelintézetnek, befektetési szolgáltatónak, pénzügyi vállalkozásnak az adott szolgáltatásból származó követelése a magánszeméllyel szemben **végérvényesen megszűnik.**

16. A közüzemi (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, központi fűtési) **díjtartozásnak a szolgáltató általi elengedése, feltéve**, hogy a magánszemély kötelezett (adós) és vele közös háztartásban élő hozzátartozójának egy főre eső jövedelme nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíjminimum összegének kétszeresét.

17. Az Itv. 18. § (2) bekezdése alapján a visszterhes vagyónátruházási illeték tárgyát nem képező ingó vagyontárgyaknak térítésmentes eszközáttruházás keretében történő, gazdálkodó szervezet általi megszerzése, illetve a követelés gazdálkodó szervezetek közötti ajándékozása – ideértve a követelés-elengedést és a tartozásátvállalást is – útján történő megszerzése. A mentesség akkor vehető igénybe, ha a vagyonszerzőnek – nyilatkozata szerint - nem olyan külföldi államban van székhelye vagy üzletvezetése helye alapján illetősége

a) amelyben a vagyonszerző által az adóévre fizetendő társasági adónak megfelelő adó és az adóalap (csoportos adóalanyiság esetén a csoportszinten fizetett (fizetendő) adóvisszatérítéssel csökkentett adó és az adóalap) százalékban kifejezett hányadosa nem éri el a 10 százalékot vagy

b) amelynek jogszabályai szerint - nulla vagy negatív eredmény és adóalap esetén - a társasági adónak megfelelő adó mértéke, több adómérték esetén a legkisebb adómérték nem éri el a 10 százalékot vagy

c) amelynek jogszabályai szerint a vagyoni betét, részesedés értékesítéséből származó jövedelmet nem terheli a társasági adónak megfelelő, legalább 10 százalékos mértéket elérő adó.¹³

18. Magánszeméllyel szemben fennálló, pénzügyi intézmény által elengedett követelés, amennyiben a követelés elengedése – a pénzügyi intézmény által az adósnak kiadott igazolás szerint - az azonos helyzetben levők egyenlő elbánásának elve alapján történik, azzal, hogy a rendelkezés nem alkalmazható, ha az elengedés nem a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti független felek között valósul meg.¹⁴

19. Az egyéni vállalkozónak, őstermelőnek, családi gazdálkodónak minősülő földműves¹⁵ gazdaságátadási támogatásának igénybevétele érdekében a közeli hozzátartozóval [Ptk. 685. § b) pont] megkötött szerződésben a termőföld, a tanya, és a mezőgazdasági termelőtevékenységhez szükséges művelés alól kivett terület, építmény (magtár, istálló stb.) valamint ingó (mezőgazdasági berendezés, felszerelés, gép, állatállomány, készlet stb.) ajándékozása, illetve vagyoni értékű jog ingyenes átengedése.

¹³ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 123. §. Hatályos 2014. január 1-től.

¹⁴ Megállapította az egyes törvényeknek a távolléti díj számításával és a közpénzek szabályozásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CIII. törvény 21. § (1) bekezdése. Hatályos 2013. június 30-tól.

¹⁵ ¹⁵ Módosította: a mező – és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 120. § (3) bekezdés c) pontja. Hatályos: 2013. december 15-től.

20. A Magyar Állam által a **hiteladós lakása megvásárlásával összefüggésben**, a hitelszerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek lakhatásának biztosításáról szóló törvény rendelkezése alapján **elengedett követelés**.

21. A lakóingatlanon alapított **zálogjog fedezetével kötött, deviza alapú kölcsönszerződésből, illetve deviza alapú, lakóingatlanra vonatkozó pénzügyi lízingszerződésből származó követelés**, ha az a törvényben rögzített árfolyamon **végtörlesztő magánszeméllyel szemben végérvényesen megszűnik**.

22. **Az osztalékra vonatkozó követelés elengedése.**¹⁶

23. A csődegyezség keretében, valamint a felszámolási eljárásban a követelés elengedése, feltéve, ha a követelés **jogosultja nem a csődeljárás, felszámolási eljárás alá vont gazdálkodó szervezet tagja.**¹⁷

2.2. További ajándékozási illetékkedvezmények

- **Termőföld tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának** ajándékozása esetén az egyébként járó ajándékozási **illeték felét** kell megfizetni.
- **Mentes** az ajándékozási illeték alól az **önálló orvosi tevékenység praxisjogának megszerzése**, ha a korábbi jogosult az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény erejénél fogva az említett törvény hatálybalépésétől volt jogosult az önálló orvosi tevékenység gyakorlására. Az illetékmentességre való jogosultságot az önálló orvosi tevékenység praxisjogát szerző magánszemélynek kell igazolnia legkésőbb a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig.¹⁸

2.3. A haszonélvezet, a használat ajándékozásának illetéke¹⁹

Ha az ajándékozó más személynek ajándékozza a vagyon **tulajdonjogát**, és más személy részére biztosítja ennek **haszonélvezetét vagy használatát**, a tulajdonjoggal megajándékozott a haszonélvezetnek, használatnak **számított értékével csökkentett forgalmi érték** után, a haszonélvező, használó pedig az ugyanígy számított **haszonélvezeti, használati érték** után fizeti az **ajándékozási illetéket**.

A tulajdonszerzőt terhelő illeték alapját az előző bekezdésben meghatározott módon kell számítani akkor is, ha a **haszonélvezet, illetőleg használat ingyenes alapítása mentes az illeték alól, vagy nem tárgya az öröklési, ajándékozási illetéknek**.

A **haszonélvezet, illetőleg használat jogával terhelten átruházott** vagy ilyen teher **egyidejű alapításával megszerzett vagyon** esetében tehát a tulajdonszerzőt terhelő **illeték alapja a haszonélvezet, használat figyelembevétele nélkül megállapított forgalmi érték** és a haszonélvezetnek, használatnak az előző pont szerint számított értéke közötti különbözet. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a **vagyon tulajdonjogát annak haszonélvezője, használója szerzi meg**.

¹⁶ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 121. § (2) bekezdése. Hatályos 2014. január 1-től.

¹⁷ Megállapította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 121. § (2) bekezdése. Hatályos 2014. január 1-től.

¹⁸ Itv. 17/A. §

¹⁹ Itv. 15. §

2.4 Az egyéni kisvállalkozói vagyon és a kisvállalkozás vagyoni betétjének ajándékozási illetékkedvezménye

Az egyéni kisvállalkozói vagyon ajándékozási illetékkedvezménye²⁰

A kisvállalkozásra vonatkozó feltételeknek megfelelő – az ajándékozó kisvállalkozásának megszüntetésére való tekintettel – a kizárólag üzleti célt szolgáló vállalkozói vagyonának egyéni vállalkozás megszüntetését követő három hónapon belüli ajándékozása esetén a magánszemély megajándékozott az általa megszerzett vállalkozói vagyon forgalmi értékéből az alább meghatározott illetékalap-kedvezményre jogosult. A kedvezmény igénybevételének feltétele, hogy a vagyonszerző ajándékozás esetén az ajándék elfogadásától számított 30 napon belül

- a) a vállalkozási tevékenységet egyéni vállalkozóként megkezdje, vagy
- b) a megszerzett vállalkozói vagyont egyéni cége, illetve többségi tulajdonában álló gazdasági társasága részére nem pénzbeli hozzájárulásként átadja, és a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése évének utolsó napjától számított legalább három évig a vállalkozási tevékenységet nem szünteti meg, illetve egyéni cégében fennálló vagyoni betétjét nem idegeníti el vagy a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságban fennálló részesedésének arányát nem csökkenti.

Ez a kedvezmény akkor vehető igénybe, ha az ajándékozó a kisvállalkozói tevékenység megszüntetéséről, a magánszemély megajándékozott a fenti feltételek vállalásáról a vagyonszerzés bejelentéséig nyilatkozatot tesz az állami adóhatóságnál.

A vállalkozói vagyon tulajdonjogát vagy haszonélvezeti jogát ajándékozás útján megszerző magánszemély esetén a vállalkozói vagyon után az őt egyébként terhelő ajándékozási illeték alapját 25%-kal, de legfeljebb 2,5 millió forinttal csökkentett összegben kell megállapítani.

Ha a kedvezményben részesülő vagyonszerző az első bekezdés szerinti feltételeket nem teljesíti, továbbá a 3 éves időtartam letelte előtt a vállalkozási tevékenységet a gazdasági tevékenységgel együtt járó üzleti kockázaton túlmutató elháríthatatlan külső ok hiányában megszünteti, vagy egyéni cégében fennálló vagyoni betétjét elidegeníti, illetve a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságban fennálló részesedésének arányát csökkenti, az általa igénybe vett illetékkedvezmény alapján élvezett illetékterher-csökkenés összegének kétszeresét köteles pótlólag megfizetni.

A kisvállalkozás vagyoni betétjének ajándékozási illetékkedvezménye²¹

A magánszemély vagyonszerző a kisvállalkozásnak minősülő gazdálkodó szervezetben fennálló vagyoni betét ajándékozása esetén az előző pontban meghatározott illetékalap-kedvezményre jogosult, ha

- a) a vagyonszerző által önállóan vagy a többi vagyonszerzővel együttesen megszerzett vagyoni betéttel a tulajdonában, illetőleg több vagyonszerző esetében a tulajdonukban levő vagyoni betét aránya meghaladja a kisvállalkozás összes vagyoni betétjének 50%-át, és
- b) a kisvállalkozás vagyoni betétjének több mint 50%-ával rendelkező megajándékozott a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig nyilatkozik, illetve több megajándékozott esetén együttesen nyilatkoznak arról, hogy a kisvállalkozást a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése évének utolsó napját követő három évig nem szünteti, illetőleg nem szüntetik meg vagy megszerzett vagyoni betétje arányát nem csökkenti, illetőleg nem csökkentik.

²⁰ Itv. 17/B. §, módosította a 2009. évi CXVI. törvény 41. §-a, hatályos 2010. január 1-jétől.

²¹ Itv. 17/C. §, beillesztette a 2009. évi CXVI. törvény 42. §-a. Hatályos 2010. január 1-jétől.

Ha a kedvezményben részesülő vagyonszerző a fenti 3 éves időtartam letelte előtt a kisvállalkozás működtetését a gazdasági tevékenységgel együtt járó üzleti kockázaton túlmutató elháríthatatlan külső ok hiányában megszünteti, vagy a kedvezményes illetékfizetés mellett megszerzett vagyoni betétje arányát csökkenti, az általa igénybe vett illetékalap-kedvezmény alapján élvezett illetékterher-csökkenés összegének kétszeresét köteles pótlólag megfizetni.

3. Az ajándékozási illeték alapja ²²

Ajándékozás esetén az illeték alapja a vagyonszerző által megszerzett vagyon **tiszta értéke**. Az ajándék tiszta értéke a megszerzett vagyonnak az alábbiak szerint **csökkentett forgalmi értéke**:

- A tiszta érték kiszámításánál a megszerzett vagyon forgalmi értékéből le kell vonni a az **ajándékot terhelő adósság** és az **egyéb teher értékének** egy-egy **megajándékozottra eső részét**;
- A **vagyoni értékű jogból álló terheket** az egyéb rendelkezésekről szóló rész 1. pontban meghatározottak szerint kell számításba venni. Ilyen esetben az illeték alapját a 2.3 pont utolsó bekezdése szerint kell megállapítani.

Az adósság és más teher fennállását és összegét a megajándékozott köteles igazolni.

Ha az ajándékban gépjármű, illetőleg pótkocsi is van, ennek értékét az ajándék tiszta értékének kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

A megajándékozottnak az ajándékot terhelő adósság és egyéb terhek után – ide nem értve az ajándékot terhelő vagyoni értékű jogot – visszerhes vagyónátruházási illetéket kell fizetni. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a vagyonszerző az ajándékozó egyenes ági rokona (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is).²³

Az **önálló orvosi tevékenység praxisjogának ajándékozása** esetén az illeték alapja a **praxisjognak** – terhekkal nem csökkentett – **értéke**.

Ha adott **ingatlan ajándékozása** ugyanannak a megajándékozottnak a javára **5 éven belül több szerződéssel** történik, az illetéket az újabb tulajdoni hányaddal együtt a tulajdonában álló ingatlanrész tiszta értékének figyelembevételével kell megállapítani, feltéve, hogy az ingatlan tiszta értéke a 18 millió forintot meghaladja. A tiszta érték kiindulópontjául szolgáló forgalmi érték megállapításánál a korábbi tulajdoni hányad megszerzése óta elvégzett beruházások értéknövelő hatását figyelmen kívül kell hagyni. A fentiek szerint megállapított illeték összegéből le kell vonni azt az összeget, amelyet az ingatlan korábban megszerzett tulajdoni hányada (hányadai) után akkor kellene megfizetni, ha annak (azoknak) megszerzésére az újabb tulajdoni hányad megszerzésének időpontjában került volna sor.

4. Az ajándékozási illeték mértéke²⁴

²² Itv. 13-14. §

²³ Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény 180.§-a. Hatályos 2013. január 1-jétől.

²⁴ Itv. 12. § Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény 179.§-a. Hatályos 2013. január 1-jétől. 2013. január 1-jét követően illetékkiszabásra bemutatott vagy más módon az állami adóhatóság tudomására jutott vagyonszerzési ügyben kell alkalmazni. Az Itv. 99/F. § (4) bekezdése által beiktatott átmeneti szabály értelmében, amennyiben a 2013. január 1.-jétől hatályos illetékkulcs(ok) alkalmazásával megállapított illeték összege nagyobb, mint amelyet az illetékkötelezettség keletkezésekor hatályos szabályok alapján a vagyonszerzőnek fizetnie kellett volna, az állami adóhatóságnak az illetékfizetési kötelezettséget a vagyonszerző számára kedvezőbb, az illetékkötelezettségkor hatályos illetékkulcs(ok) alkalmazásával kell megállapítania.

Az ajándékozási illeték **általános mértéke** az egy megajándékozottnak juttatott ajándék tiszta értéke után **18%**.

A **lakástulajdon és a lakástulajdonhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog ingyenes szerzése** esetén az ajándékozási illeték mértéke **9%**.

Gépjármű, pótkocsi tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának ajándékozása esetén az illeték mértéke a gépjármű és pótkocsi visszerthes vagyonaátruházási illetékének – melyet a gépjármű kora és hajtómotorjának teljesítménye alapján kell meghatározni – kétszerese. A gépjárművet, pótkocsit terhelő hasznélvezet, használat, illetve üzembentartói jog megszerzése esetén az Itv. 24. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott illetékek 25%-ának megfelelő illetéket kell fizetni. *(A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályokról szóló 36. számú tájékoztató füzet tartalmazza a visszerthes vagyonaátruházási illeték megállapításának módját.)*

Abban az esetben, ha az általános mértékű ajándékozási illeték alá eső vagyontárgyak között **termőföld** is van, akkor a termőföld után egyébként fizetendő illeték megállapítása során az általános mérték alá tartozó összes vagyont kedvezmény nélkül terhelő illetékből olyan arányt kell figyelembe venni, mint amilyen arányt az általános mértékű illeték alá tartozó összes vagyont értékében a termőföld értéke képez.

5. Az ajándékozás bejelentése

5.1. Az ingyenes vagyonszerzés bejelentése

Az ajándékozást a 2.1 pont 1., 2., 4., 8., 15., 16., 20, és 21. alpontjai alá eső ügyletek kivételével az állami adóhatósághoz az illetékkötelezettség keletkezését követő 30 napon belül be kell jelenteni. A bejelentési kötelezettséget – a fenti kivételekkel – nem érinti az a körülmény, hogy a vagyonszerzés a jogszabály szerint illetékmentes. **Az egyenesági rokonok, valamint a házastársak ajándékozással történő illetékmentes vagyonszerzését nem kell bejelenteni az állami adóhatósághoz.**²⁵

Ingtatlan tulajdonjogának, valamint az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jognak a megszerzését (megszüntetését) az ingatlanügyi hatósághoz kell bejelenteni illetékkiszabásra az azt tartalmazó szerződés (okirat) benyújtásával. Az illetékkiszabás célját szolgáló bejelentést az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre irányuló kérelemmel kell teljesíteni. Ha az illeték fizetésére kötelezett a kérelmet a külön jogszabályban meghatározott 30 napon túl nyújtja be, illetve bejelentési kötelezettségét elmulasztja, vagy hiányosan teljesíti, az Itv. 82. §-ában említett mulasztási bírság megfizetésére kötelezhető, **attól függetlenül, hogy van-e illetékfizetési kötelezettsége** Az ajándékozási illetéket, az a megyei (fővárosi) adóigazgatóság szabja ki, amelynek illetékességi területén az ajándékozott ingatlan található.

Az adózás rendjéről szóló törvény²⁶ lehetővé teszi, hogy az ajándékozási illetékkötelezettséggel járó vagyonszerzésnek az ingatlanügyi hatósághoz történő bejelentésekor a vagyont szerző személy nyilatkozzon az állami adóhatóság által rendszeresített nyomtatványon az őt megillető illetékkedvezményre vonatkozó adatokról. Az állami adóhatóság által rendszeresített nyomtatvány a **'B400-as adatlap**, ami ingatlan vagyonszerzés esetén a vagyont szerző adatainak, illetékmentességének, kedvezményének, a visszerthes vagyonaátruházás esetén az ingatlant értékesítő adatainak, illetve az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogról ellenérték fejében lemondás, ilyen jog visszerthes alapítása,

²⁵ Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény 208.§ 3. pontja. Hatályos 2013. január 1-jétől.

²⁶ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 21. §-a.

átruházása (átengedése), megszüntetése esetén a bevételt szerző adatainak bejelentésére szolgál.

A vagyonszerzési illeték tárgyát képező, de ingatlannyilvántartási eljárást nem igénylő jogügyletet a szerződő felek közvetlenül az állami adóhatóságnak kötelesek bejelenteni.

Ingó vagyontárgy és ingóhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog ajándékozás során történt megszerzésére vonatkozóan az állami adóhatóság – az adózók bejelentési kötelezettségének megkönnyítése érdekében – a 'AVBA bejelentő adatlapot' rendszeresítette, amelynek használata azonban nem kötelező.

Amennyiben az adózó az ingó vagyontárgy és vagyoni értékű jog ajándékozás során történt megszerzésére vonatkozóan önállóan készít a megfelelő adattartalommal nyilatkozatot vagy egyéb formában tesz bejelentést, az állami adóhatóság a bejelentési kötelezettség teljesítését ilyen módon is elfogadja. Amennyiben a vagyonszerzésről okirat is készült, úgy másolatban azt is mellékelni kell az adatlaphoz vagy a nyilatkozathoz.

Az okirat kiállítása nélkül is illetékköteles jogügyletet szóval is be lehet jelenteni. A szóbeli bejelentést írásba kell foglalni, és a bejelentés megtörténtéről az állami adóhatóság az ügyfélnek igazolást köteles adni.

A bejelentést ahhoz a megyei (fővárosi) adóigazgatósághoz kell teljesíteni, amelynek illetékességi területén a szerződésben első helyen feltüntetett szerző fél lakóhelye, tartózkodási helye, illetve székhelye, ennek hiányában telephelye, illetve a tevékenység gyakorlásának helye [a továbbiakban együtt: lakóhely (székhely)] található. Amennyiben az adózó belföldön nem letelepedett, úgy az illetéket az Észak-budapesti Adóigazgatóság szabja ki.

5.2. Az illeték alapjául szolgáló érték bejelentése és megállapítása²⁷

Az illeték alapjául szolgáló forgalmi értéket az **illeték fizetésére kötelezett fél köteles bejelenteni** a jogügylet bejelentésekor, ha e kötelezettség őt terheli. Más esetben az állami adóhatóság felhívására kitűzött határidő alatt kell a forgalmi értéket bejelenteni.

Ha a forgalmi értéket a felek nem tüntették fel, nem jelentették be, vagy a feltüntetett, illetőleg bejelentett érték az állami adóhatóság megítélése szerint a forgalmi értéktől eltér, a forgalmi értéket az **állami adóhatóság állapítja meg**. Ha az értéket ítélet állapította meg, azt az állami adóhatóság nem bírálhatja felül.

Az állami adóhatóság a forgalmi értéket helyszíni szemle, összehasonlító értékadatok alapján, valamint az illeték fizetésére kötelezett nyilatkozata ismeretében – szükség esetén külső szakértő bevonásával – állapítja meg.

Az **illeték alapját forintban kell megállapítani**. Az idegen állam pénznemében megjelölt értéket az illetékkötelezettség keletkezésekor a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alapulvételével kell forintra átszámolni.

A százalékos illeték alapjának kikerekítésénél – ha e törvény másként nem rendelkezik – az 50 forintnál kisebb maradékot figyelmen kívül kell hagyni, az 50 forintot vagy ennél nagyobb maradékot pedig 100 forintnak kell számítani.

A vagyonszerzési illetéket, valamint a megfizetni elmulasztott illetéket **kiszabás alapján kell megfizetni**.

6. Az illeték megfizetése

6.1. Fizetési meghagyás²⁸

²⁷ Itv. 68-71.§

²⁸ Itv. 78. §

A kiszabás alapján fizetendő illetékről – ideértve a mulasztási bírságot is – **fizetési meghagyást (határozatot)** kell kiadni. A fizetési meghagyás tartalmazza a kiszabott illeték összegének megállapításánál figyelembe vett adatokat és az alkalmazott jogszabályokat.

Ha az illeték kiszabásakor a rendelkezésre álló adatok alapján az illeték alapja egyértelműen nem állapítható meg, az állami adóhatóság a fizetési meghagyásban közli az ügyféllel, hogy a határozat módosításának van helye.

A fizetési meghagyás (határozat) alapján fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 15. napon válik esedékessé, azaz az **adózót a határozat kézbesítését követő 30. naptól terheli az illetékfizetési kötelezettség.**

6.2. Gépjármű, pótkocsi vagyonszerzési illetékének megfizetése²⁹

A gépjármű, pótkocsi tulajdonjoga, illetve gépjárműre, pótkocsira vonatkozó vagyoni értékű jog megszerzése esetén a vagyonszerzési illetéket a gépjármű, pótkocsi átírását megelőzően a **járási hivatalnál beszerzett készpénz-átutalási megbízás** útján, illetve – amennyiben erre lehetőség van – a járási hivatalban bankkártyával kell az illetékes állami adóhatóság illetékbeszedési számlája javára vagy készpénzzel a járási hivatal házipénztárába megfizetni. Az ilyen jog megszerzését tanúsító okiratot – kivéve, ha azt a közjegyző jelenti be – annak keltétől számított 15 napon belül a bekövetkezett jogváltozás átvezetésére illetékes járási hivatalnál kell bemutatni.

E pont első bekezdésében meghatározott járási hivatali közreműködéstől függetlenül a gépjármű és pótkocsi szerzések tekintetében is az állami adóhatóság az elsőfokú illetékhatóság. Ha a fizetendő illetékkel kapcsolatos vita vagy más körülmény ezt indokolja, az állami adóhatóság határozattal állapítja meg a vagyonszerzési illetéket. A vagyonszerzés késedelmes bejelentése esetén fizetendő mulasztási bírságot az állami adóhatóság határozattal szabja ki.

6.3. Késedelmi pótlék³⁰

A fizetési meghagyásban (határozatban) megállapított határidőig meg nem fizetett illeték után az Art. rendelkezései szerint kell késedelmi pótlékot fizetni.

A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A késedelmi pótlék után késedelmi pótlékot felszámítani nem lehet.

Nem kell azonban késedelmi pótlékot fizetni arra az időszakra, amelyre az adózó a késedelmét igazolta. **Igazolásnak csak akkor van helye, ha a késedelmet elháríthatatlan külső ok idézte elő.**

Ha a lakóház építésére alkalmas telektulajdonon a 4 éven belüli építkezés feltétele nem teljesül, vagy a vagyonszerző –, illetve a lakóház felépítésére e törvény alapján köteles jogutódja – a lakóház felépítésére biztosított határidőn belül kéri az **illeték felfüggesztésének megszüntetését**, a megállapított, de meg nem fizetett illetéket **az eredeti esedékességtől (a határozat jogerőre emelkedését követő naptól) számított késedelmi pótlékkal megnövelt összegben kell megfizetni.**

Nem kell továbbá késedelmi pótlékot fizetni, ha az illeték törlésére a 6.5 pont a), b) vagy f) pontjai alapján kerül sor.³¹

6.4. Mulasztási bírság, adóbírság³²

²⁹ Itv 76. §

³⁰ Itv. 87. §; Art. 165-167. §

³¹ Art. 165. § (1) bekezdése. Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény. Hatályos 2012. január 1-jétől.

³² Itv. 77/A. §; Art. 172. §

Az illeték fizetésére kötelezettek a vagyonszerzéssel kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása, illetve hiányos vagy késedelmes teljesítése esetén **illetékfizetési kötelezettségétől függetlenül**³³, az Art-ben meghatározott mértékű mulasztási bírságot kell fizetni. A mulasztási bírság összege magánszemély esetén 200 ezer, míg más adózó esetén 500 ezer forintig terjedhet.

6.5. Az illeték törlése és visszatérítése³⁴

Az Art. elévülésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni a meg nem fizetett illeték törlésére, és a megfizetett illeték visszatérítésére irányuló kérelem benyújtásának illetve annak hivatalból történő törlésének, visszafizetésének határideje tekintetében.

Ha a bíróság a vagyonszerzés időpontjára visszahatóan szünteti meg vagy korlátozza a vagyonszerzést, az illeték visszatérítését ezen a határidőn túl is – de legfeljebb a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül – lehet kérni.

Az illetékek visszatérítésére az Art. adó-visszatérítésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.³⁵ A kiszabott, de meg nem fizetett illeték törlésének, illetőleg a megfizetett illeték visszatérítésének – jogorvoslati eljáráson, valamint az illetékmentesség bizonyos esetein kívül, a fizetésre kötelezett vagy jogutódja kérelmére – csak a következő esetekben van helye:

- a) ha a jogügyletet a bíróság módosítja, megszünteti, felbontja, vagy a jogügylet érvénytelenségét megállapítja, és emiatt a jogügylet után kevesebb illeték jár, vagy illeték nem jár;
- b) ha a jogügyletet a felek közös megegyezéssel megszüntetik vagy felbontják, továbbá ha a szerződés valamelyik fél elállása vagy felmondása folytán szűnik meg, és ingatlan esetén a szerződés megszűnésével az eredeti ingatlan-nyilvántartási állapot helyreáll, más esetben a jogügylet megszűnését a kérelmező okirattal igazolja;
- c) ha a vagyoni értékű jog valamely személy életének, házasságának vagy özvegyiségének idejére terjed, de e jogosultság a megállapított szorzókkal vélelmezett évek felénél rövidebb idő elteltével megszűnik (itt a vagyoni értékű jog tényleges ideje után számított illetéket meghaladó részt kell törölni, illetve visszatéríteni);
- d) ha a jogügylet tárgya határozott időre kikötött vagyoni értékű jog, és az illetéket a számított érték után szabták ki, de a jogosultság a figyelembe vett évek felének eltelte előtt szűnik meg (a vagyoni értékű jog tényleges ideje után számított illetéket meghaladó részt kell törölni, illetve visszatéríteni);
- e) ha az illetékfizetésre kötelezett számítási hiba vagy jogszabály téves értelmezése folytán a szabályszerű illetéknél többet fizetett;
- f) ha az illetéket vagy az illetékalapot hibásan számították ki, vagy az illeték kiszabása nem a fizetésre kötelezett terhére történt, továbbá ismételt kiszabás esetén;
- g) ha a bontó feltételtől függő jogügyletnél a feltétel bekövetkezik.

II. Egyéb rendelkezések

1. A vagyoni értékű jogok értékének megállapítása³⁶

A vagyoni értékű jogok egy évi értékéül az ezzel terhelt dolog – terhekkal nem csökkentett – forgalmi értékének egyhuszad részét kell tekinteni.

A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értéke az egyévi érték és a kikötött évek szorzata. A jog így számított értéke azonban nem haladhatja meg az egyévi érték 20-szorosát,

³³ Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 133. § 16. pontja. Hatályos: 2014. január 1-től.

³⁴ Itv. 79-80. §

³⁵ Art. 37-38. §

³⁶ Itv. 72. § (1)-(6) bekezdése

illetve természetes személy javára kikötött haszonélvezet, használat joga esetén az egyévi értéknek az alábbi a) pontban meghatározott életkor szerinti többszörösét.

A bizonytalan időre terjedő vagyoni értékű jog esetében a jog értéke – a következő bekezdésben foglaltak kivételével – az egy évi érték ötszöröse.

Ha a vagyoni értékű jog valamely személy életének, házasságának vagy özvegyiségének idejére terjed, annak értékét az illető személy életkorához képest a következő módon kell megállapítani:

a) ha a vagyoni értékű jog jogosultja:

25 évesnél fiatalabb, az egyévi érték	10-szerese,
25-50 éves, az egyévi érték	8-szorosa,
51-65 éves, az egyévi érték	6-szorosa,
65 évnél idősebb, az egyévi érték	4-szerese;

b) ha a vagyoni értékű jog tartama mind a jogosult, mind a kötelezett élete, házassága vagy özvegyése idejétől függ, az a) pontban megállapított szorzók alkalmazásánál a két személy közül az idősebbnek az életkora az irányadó;

c) ha a vagyoni értékű jog tartama több egyidejűleg jogosult személy élettartamától függ, mégpedig oly módon, hogy a jogosultság a legelőször elhalt személy halálával megszűnik, az értékelésnél a legidősebb személy életkora az irányadó; ha pedig a jogosultság a legutóbb elhalt személy haláláig tart, a kiszámítás a legfiatalabb személy életkora szerint történik. Az így kapott értéket, mint illetékalapot az egyes jogosultak között olyan arányban kell megosztani, amilyen arányt az életkoruk szerint számított vagyoni értékű jogok értéke ezek együttes értékében képvisel;

d) ha a vagyoni értékű jog tartama a házasság idejére terjed, a kiszámításnál az idősebb házastárs életkora az irányadó.

Az időleges üdülőhasználati jog értéke: e jog egy évi értékének annyszor háromszázhatvanötöd része, ahány nap megszerzéséről szól a szerződés.

A fent írtaktól eltérően az önálló orvosi tevékenység működtetési jogának értékét a vonatkozó ajándékozási szerződésben megjelölt érték alapján lehet megállapítani. Amennyiben az előzőek szerinti érték nem fejezi ki a valós értékviszonyokat, az állami adóhatóság becslés útján állapítja meg az értéket.

2. A személyes illetékmentesség szabályai

Teljes személyes illetékmentességben részesül:

1. a Magyar Állam,
2. a helyi önkormányzatok és azok társulásai,
3. a költségvetési szerv, a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt., valamint a Tartalékgazdálkodási Kht., illetve annak tevékenységét folytató nonprofit gazdasági társaság,
4. az egyesület, a köztestület,
5. az egyházi jogi személy,³⁷
6. az alapítvány, ideértve a közalapítványt is,
7. a vízgazdálkodási társulat,
8. az egészségbiztosítási szerv, a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv,
9. a Magyar Nemzeti Bank,
10. a Magyar Rádió Nonprofit Zrt., Magyar Televízió Nonprofit Zrt., Duna Televízió Nonprofit Zrt., Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság, Médiaszolgáltatást-támogató és Vagyongazdálkodási Alap

³⁷ Módosította a vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról 2013. évi CXXXIII. törvény 27. §. Hatályos: 2013. augusztus 1-től.

11. az Észak-atlanti Szerződés Szervezete, az Észak-atlanti Szerződés tagállamainak és a Békepartnerség más részt vevő államainak Magyarországon tartózkodó fegyveres erői, valamint az Észak-atlanti Szerződés alapján felállított nemzetközi katonai parancsnokságok, és e fegyveres erők és parancsnokságok személyi állományába tartozó vagy alkalmazásában álló nem magyar állampolgárságú, katonai szolgálatban lévő és polgári állományú személyek, kizárólag a szolgálati kötelezettségükkel összefüggő illetékügyek tekintetében,
12. a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó fejlesztési tanács,
13. a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a közhasznú szociális szövetkezet³⁸
14. az Európai Közösségek, valamint azok intézményei és szervei, hivatalai, elkülönült alapjai,
15. Nemzeti Eszközkezelő Zrt,
16. nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti intézményi tanács.

A 3-7. és a 13. pontokban említett szervezetet az illetékmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége, illetve – költségvetési szerv esetében – eredménye után a központi költségvetésbe befizetési kötelezettsége nem keletkezett.

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet (alapítvány) vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – az állami adóhatóság hivatalból ellenőrzi.³⁹ Gépjármű, pótkocsi szerzése esetén illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet (alapítvány) annak illetékkiszabás végett történő bejelentésekor írásban köteles nyilatkozni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet (alapítvány) – a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére, illetve eredménye után költségvetési befizetésre nem volt kötelezett. Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. napot megelőzően kerül sor, a szervezetnek (alapítványnak) kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik. Amennyiben a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, úgy a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt adóbírság terhe nélkül az eljáró hatóság felé jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse. Ha a feltételes személyes mentességre jogosult szervezet (alapítvány) közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi szerzése esetén az illetékmentesség igénybe vételére jogosult lett volna, a megfizetett illetéket az adózó kérelmére – az adóvisszatérítés szabályai szerint – az állami adóhatóság visszatéríti. Nemzetközi szervezet, ennek tisztségviselői és családtagjaik, idegen állam, idegen állam magyarországi diplomáciai, konzuli és egyéb képviselője, ezek tagjai és családtagjaik illetékmentességére nézve nemzetközi szerződés, ennek hiányában a viszonyosság az irányadó.

3. Az ajándékozási illetékekkel kapcsolatban az illetéktörvényben előforduló fogalmak meghatározása⁴⁰

³⁸ Az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontját 2012. április 27-ei hatállyal módosította a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról szóló 2012. évi XXXVII. törvény.

³⁹ Itv. 5. § (3), a 2011. január 1-jét követően illetékkiszabásra bejelentett vagy más módon az adóhatóság tudomására jutott ügyekben kell alkalmazni.

⁴⁰ Itv. 102. § (1) bekezdés

Az Itv. alkalmazásában

ingatlan: a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog;

ingó: a fizetőeszköz, az értékpapír, a gazdálkodó szervezetben fennálló vagyoni betét, valamint mindaz, ami ingatlanok nem minősülő dolog;

vagyoni értékű jog: a földhasználat, a haszonélvezet, a használat joga – ideértve az üdülőhasználati jogot és a szállás időben megosztott használati jogát⁴¹ –, továbbá a vagyonezelői jog, az önálló orvosi tevékenység működtetési joga, az üzembentartói jog, továbbá ingyenes vagyonszerzés esetén a követelés;

forgalmi érték: az a pénzben kifejezett érték, amely a vagyontárgy eladása esetén az illetékkötelezettség keletkezésékor volt állapotában – a vagyontárgyat terhelő adósságok, továbbá az ingatlanon a vagyonszerző javára az elidegenítéskor megszűnő bérleti jog figyelembevétele nélkül – árként általában elérhető, azzal, hogy

- *vagyontárgy kiadására vonatkozó követelés esetén* a vagyontárgy illetékkötelezettség keletkezésének napján fennálló forgalmi értéke;
- *szolgáltatás nyújtására irányuló követelés esetén* a szolgáltatás – független felek közötti ügylet esetén irányadó – pénzben kifejezhető értéke,
- *tagsági jogviszonyt megtestesítő értékpapír, valamint üzletrész, vagyoni betét esetén* az illetékkötelezettség keletkezésének napján érvényes tőzsdei átlagár alapján számított érték. Ennek hiányában annak a gazdasági társaságnak, szövetkezetnek, egyéb jogi személynek – amelyben a vagyonszerző tagsági jogot szerzett – az illetékkötelezettség keletkezésének napján rendelkezésre álló, a gazdasági társaság, szövetkezet, egyéb jogi személy arra feljogosított döntéshozó szerve által elfogadott utolsó számviteli beszámoló mérlegében (ilyen mérleg hiányában az alapításkori nyitó vagyonszámviteli mérlegében, az illetékkötelezettség keletkezésékor felszámolás alatt álló gazdasági társaság, szövetkezet, egyéb jogi személy esetén a felszámolás kezdő napját megelőző napra elkészített zárómérlegében) szereplő saját tőke mérleg szerinti értékének a megszerzett értékpapírra, üzletrészre, vagyoni betétre jutó hányada,
- *a belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaság esetén* a társaság ingatlanvagyonának forgalmi értéke a társaság tulajdonában lévő ingatlanok forgalmi értéke, növelve a társaság közvetett vagy közvetlen 75%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek tulajdonában álló ingatlanok forgalmi értékének olyan arányával, mint amekkora arányt a társaság közvetett vagy közvetlen részesedése a gazdálkodó szervezet összes vagyoni betétjéhez képest képvisel;

lakástulajdon: lakás céljára létesített, és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró ingatlan a hozzá tartozó földrészlettel. Lakásnak minősül az építési engedély szerint lakóház céljára létesülő építmény is, amennyiben annak készültségi foka a szerkezetkész állapotot (elkészült és ráépített tetőszerkezet) eléri. Ha az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként feltüntetett földrészleten lakóház van, az épületet – a hozzá tartozó kivett területtel együtt – lakástulajdonnak kell tekinteni. Nem minősül lakástulajdonnak a lakóépülethez tartozó földrészleten létesített, a lakás rendeltetésszerű használatához nem szükséges helyiség még akkor sem, ha az a lakóépülettel egybeépült (garázs, műhely, üzlet, gazdasági épület stb.), továbbá az ingatlan-nyilvántartásban lakóházként (lakásként) nyilvántartott olyan épület, amelyet az illetékkötelezettség keletkezését megelőzően már legalább 5 éve más célra hasznosítanak;

értékpapír: olyan okirat vagy - jogszabályban megjelölt - más módon rögzített, nyilvántartott és továbbított adat, amely jogszabályban meghatározott kellekekkel rendelkezik és kiállítását (kibocsátását), illetve ebben a formában történő megjelenítését jogszabály lehetővé teszi;

⁴¹ Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 133. § 18. pontja. Hatályos: 2014. január 1-től.

gépjármű: az olyan közúti szállító- vagy vontatóeszköz – a mezőgazdasági vontató, az önjáró vagy vontatott munkagép, a lassú jármű és a segédmotoros kerékpár kivételével –, amelyet beépített erőgép hajt és nyilvántartásba vételét jogszabály írja elő;

pótkocsi: a gépjárművel történő vontatásra készült jármű, teher- és sátras utánfutó, félpótkocsi, valamint lakópótkocsi, melynek a közlekedésben való részvételét – külön jogszabály – hatósági nyilvántartásba vételhez köti;

lakóház építésére alkalmas telektulajdon: az építésügyi szabályoknak és a településrendezési tervnek megfelelően kialakított, lakóépület elhelyezésére szolgáló, beépítetlen földrészlet vagy olyan földrészlet, amelyen az Itv. lakástulajdon fogalmának meghatározása szerinti szerkezetkész állapotot el nem érő, lakóház céljára létesülő építmény áll⁴² .;

termőföld: az a földrészlet, amelyet a település külterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlannyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve⁴³ és a felsorolt valamelyik célra hasznosítják, ide nem értve a földrészleten bármilyen célra létesített épületet;

kisvállalkozás: az az egyéni cég, illetve gazdasági társaság, amelynél az éves összes foglalkoztatott létszám az 50 főt nem éri el és éves nettó árbevétele legfeljebb 700 millió forint. Az éves foglalkoztatottak létszámát az egyes foglalkoztatottak munkaviszonyának kezdetétől annak megszűnéséig eltelt naptári napok összegezésével, majd az így kapott összeg 365-tel történő elosztásával, tört hányados esetén lefelé kerekítve kell meghatározni;

vállalkozói vagyon: minden olyan üzleti célt szolgáló ingatlan (termőföld, telek, épület, egyéb építmény), ingó vagyon (műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés), továbbá az ilyen vagyonra vonatkozó hasznélvezeti jog, amelyet a kisvállalkozó kizárólag a vállalkozói tevékenységével (tevékenységeivel) kapcsolatban használ, azokat más célra részben sem használja és üzleti nyilvántartásai ezt egyértelműen alátámasztják. Nem minősül vállalkozói vagyonnak a személygépkocsi, a lakástulajdon (tulajdoni hányad), valamint az ezekre vonatkozó vagyoni értékű jog;

alapítvány (közalapítvány): magánszemély, jogi személy által tartós közérdekű célra alapított, az alapítvány székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) bíróság által nyilvántartásba vett szervezet;

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁴² Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 132. § (1) bekezdése. Hatályos: 2014. január 1-től.

⁴³ Módosította az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 133. § 19. pontja. Hatályos: 2014. január 1-től.